

ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อม

ของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี

นางสาวชนิษฐา ช่างผาสุข

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามเพศและอาชีพ

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 140 คน ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากร โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 103 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบ หาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .988 ลักษณะคำถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ ความพึงพอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านอาคารเรียน ด้านอาคารประกอบ ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้านสภาพแวดล้อม ตามลำดับ

การเปรียบเทียบความพึงพอใจ จำแนกตามเพศและอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมและรายด้าน ด้านอาคารเรียน ด้านอาคารประกอบ ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้านสภาพแวดล้อม ไม่แตกต่างกันทางสถิติ .05 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างของรัฐ/เอกชน มีความพึงพอใจด้านสภาพแวดล้อมในระดับสูงกว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพแตกต่างกัน พบว่ามีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ .05

คำสำคัญ

สภาพแวดล้อม ความพึงพอใจ โรงเรียน

บทนำ

การศึกษา คือ การพัฒนาคน สังคมในปัจจุบันเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มนุษย์ทุกคนจำเป็นต้องแสวงหาทางเลือกที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตผ่านการจัดการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างมหาศาล ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่ดีที่สุดนั้น ทัวโลกให้การยอมรับว่า “การศึกษา คือ การพัฒนาคน” ที่ยั่งยืนที่สุด ประเทศไทยมีการพัฒนาทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีการปฏิรูประบบการศึกษาเพื่อให้กระบวนการทางการศึกษาเป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการจัดประชุม อบรม สัมมนา พัฒนาศักยภาพในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ ความสามารถ และความเข้าใจทฤษฎี พอที่จะพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้อย่างเต็มกำลัง แต่ในทางปฏิบัติเรากับพบว่าบุคลากรทางการศึกษาจำนวนมากยังยึดติดกับกระบวนการเดิม ๆ เราจึงควรปฏิวัติระบบที่เราคิดว่า “เราคือผู้สอนหนังสือ” มาเป็น “ผู้ชี้ทาง” แก่ลูกศิษย์ เพราะหากเราแม้แต่ยึดยึดความรู้ให้กับลูกศิษย์แบบเดิม ๆ ก็คงไม่ได้อะไรมากนัก และที่สำคัญไม่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ดังนั้นการพัฒนาคคน พัฒนาประเทศชาติเพื่อความยั่งยืนของประเทศ บุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องปรับท่าทีหรือพฤติกรรมในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้สามารถนำความรู้หรือกระบวนการต่าง ๆ ที่ได้รับไปสร้างพฤติกรรม การเรียนรู้ของตนเองให้เกิดเป็นนิสัย หรือเพื่อเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืนในตนเองตลอดไป

การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ มีความเจริญงอกงามทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สามารถที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งปัจจัยที่สนับสนุนและส่งผลให้การจัดการศึกษาสำเร็จลงได้ตามจุดหมายที่กล่าวข้างต้นมีมากมายหลายประการ มิใช่จัดเพียงให้นักเรียนมีสถานที่เรียน มีครูสอน มีอุปกรณ์การสอนเท่านั้น แต่การจัดการศึกษาจะต้องจัดประสบการณ์ทุก ๆ ด้านให้กับนักเรียน ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หมวด 4 มาตรา 25 ได้บัญญัติไว้ว่ารัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นโรงเรียนซึ่งมีสภาพเป็นสังคมย่อยในสังคมใหญ่ และเป็นบ้านหลังที่สองของนักเรียน สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของโรงเรียนจะมีอิทธิพล

ต่อการเรียนการสอนและส่งผลกระทบต่อสุขภาพทั้งร่างกายและจิตใจ ถ้าโรงเรียนจัดสิ่งแวดล้อม
ได้ดี มีสภาพที่เหมาะสมก็จะทำให้ช่วยส่งเสริมสุขภาพและการเรียนรู้ของนักเรียน

บรรยากาศของโรงเรียนเป็นสภาวะอันเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับ
สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน แล้วส่งผลถึงความรู้สึกของบุคคล เป็นสภาพการณ์ที่ไม่อาจมองเห็นหรือ
จับต้องได้ แต่เป็นภาพสะท้อนทางความรู้สึกของบุคคล เมื่อคนอยู่ในสิ่งแวดล้อมแล้วเกิดความรู้สึก
ที่ดีก็เรียกว่า “บรรยากาศดี” ในทางตรงกันข้าม เมื่อคนสิ่งแวดล้อมแล้วเกิดความรู้สึกที่ไม่ดี
ก็เรียกว่า “บรรยากาศไม่ดี” โรงเรียนซึ่งมีบรรยากาศที่ดี จะทำให้นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน
เกิดความรู้สึกพอใจ ภูมิใจ อบอุนใจ สบายใจ รู้สึกในความเป็นเจ้าของ และอยากมาโรงเรียน
โรงเรียนที่มีบรรยากาศไม่ดีจะทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ห่างเหิน เฉยเมย ว่าเหว และไม่อยาก
มาโรงเรียน (นฤตตรา แทนขำ, 2543, หน้า 4) ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องจัดแหล่งประสบการณ์ทาง
สังคมเพื่อให้นักเรียนเกิดการพัฒนาตนเองและสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมให้เกิดกับนักเรียน
ด้วย ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการที่มีหน้าที่หลักในการพัฒนาความรู้ทักษะและพฤติกรรมประชากร
แห่งชาติได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการที่จะต้องปลูกฝังเด็กในวัยเรียน ได้มีความรู้ความเข้าใจ
มีทักษะและจิตสำนึกที่ดีในการใช้ทรัพยากรความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ตลอดจน
การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในสภาพที่เป็นประโยชน์ต่อทุกชีวิตในสังคมได้ตลอดไป
จึงได้กำหนดให้มีมาตรฐานการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมไว้ในหลักสูตรของทุกระดับ
การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 เพราะเป็นจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก
ประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของ
โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี โดยจำแนกตามเพศและอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ คือ เพศและอาชีพ และตัวแปรตามคือ
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของ
โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอาคารเรียน ด้านอาคาร
ประกอบ ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้านสภาพแวดล้อม

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 140 คน และ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างจากประชากรโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan ได้กลุ่มตัวอย่าง 103 คน โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ลักษณะแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) คือ เพศและอาชีพตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารเรียน ด้านอาคารประกอบ ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้านสภาพแวดล้อม

วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่มีข้อความสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลลงรหัส
2. วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และอาชีพ โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เป็นรายข้อ รายด้าน และภาพรวม
4. วิเคราะห์เปรียบเทียบความความพึงพอใจผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามเพศ โดยวิเคราะห์ค่าที (t-test) แบบ Independent
5. วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี จำแนกตามอาชีพ โดยการทดสอบวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way ANOVA)

ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป
2. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านอาคารเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และด้านอาคารประกอบ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
3. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านอาคารเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสะอาดสวยงามของอาคารเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความเพียงพอของโต๊ะ เก้าอี้ ในห้องเรียน
4. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านอาคารประกอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเพียงพอของจำนวนห้องสุขาต่อครูและนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสะอาดถูกสุขลักษณะของห้องสุขา
5. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลายและความเพียงพอของอุปกรณ์กีฬา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความเพียงพอของป้ายนิเทศในบริเวณโรงเรียน
6. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในด้านสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเหมาะสม ความสะอาดและความปลอดภัยของที่ตั้ง

โรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และความสะอาดและปราศจากมลพิษของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ระบบกำจัดขยะมูลฝอย

7. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกันทางสถิติ

8. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม และรายด้าน ด้านอาคารเรียน ด้านอาคารประกอบ และด้านแหล่งเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ส่วนด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างของรัฐ/เอกชน มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในระดับสูงกว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านอาคารเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนได้มีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนใหม่ ทำให้อาคารเรียนมีความสะอาดสวยงาม มีความเรียบร้อยและความเพียงพอของห้องเรียน มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัยได้มาตรฐาน พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน จึงสร้างความพึงพอใจให้แก่ผู้ปกครองนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ พงษ์ศิลป์ สาณะเสน (2542, หน้า 20) ได้ให้ความหมายของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนไว้ว่า เป็นการรับรู้ หรือความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ที่รอบตัวสมาชิกในโรงเรียน ทำให้เกิดทัศนคติหรือความรู้สึกต่อโรงเรียนทั้งทางที่ดีและทางที่ไม่ดี ความรู้สึกในทางที่ดีนั้นจะทำให้มีจิตใจแจ่มใส มีความรักสวยรักงาม รักความสะอาด มีความผูกพัน อยากมาโรงเรียน รู้สึกเป็นเจ้าของ และภูมิใจต่อโรงเรียน ส่วนความรู้สึกในทางที่ไม่ดีทำให้เกิดความเฉยเมย ไม่ยินดียินร้าย ขาดความรักความผูกพันต่อโรงเรียน ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และความไม่รับผิดชอบ

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และที่บุคลากรในโรงเรียนและชุมชนสร้างขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังนี้

1. เพื่อจัดและปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน และความเป็นอยู่ของนักเรียน ตลอดจนครูอาจารย์ในโรงเรียน
2. เพื่อให้นักเรียนเกิดความรักและภูมิใจในโรงเรียนของตน
3. เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา
4. เพื่อให้นักเรียนมีความเป็นระเบียบ รักสวย รักงาม และมีรสนิยมดี
5. เพื่อให้โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เป็นตัวอย่างแก่ชุมชน

ซึ่งสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนนี้ทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกหรือมีทัศนคติต่อโรงเรียนที่แตกต่างกัน คือ ถ้าสิ่งแวดล้อมดีนักเรียนจะเกิดความรัก ความผูกพัน รู้สึกเป็นเจ้าของและภูมิใจในโรงเรียน แต่ถ้าโรงเรียนมีสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจ เบื่อหน่าย ขาดความรัก และปราศจากการเป็นเจ้าของ ซึ่งทัศนคติทั้งทางที่ดี และทางที่ไม่ดีย่อมมีผลกระทบต่อ การดำเนินงาน และการพัฒนาของโรงเรียนในหลาย ๆ ด้าน นอกจากนี้การจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่ดีจะมีส่วนช่วยพัฒนานักเรียนทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอีกด้วย

นุตตรา แทนจำ (2543, หน้า 23 - 24) ได้กล่าวถึงเกณฑ์มาตรฐานของงานสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ในคณะกรรมการสุศึกษาแห่งชาติไว้ ดังนี้

1. ที่ตั้งและบริเวณโรงเรียน
 - ที่ตั้งอยู่ในสถานที่ที่สามารถจัดอาคารได้สะดวก ไม่เป็นที่ลุ่มจนเกินไป สามารถจัดการระบายน้ำได้ดี ห่างไกลแหล่งเสื่อมโทรมและเหตุรำคาญต่าง ๆ เช่น กลิ่น เสียง และความสิ้นสะเทือน ไม่ห่างไกลชุมชน มีการคมนาคมสะดวก และปลอดภัย
 - บริเวณโรงเรียน เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน และการฝึกอบรม มีรั้วรอบที่ปลอดภัย สะอาด เรียบร้อย สวยงาม และร่มรื่น ตลอดจนบำรุงรักษา ง่าย และประหยัด
2. อาคารเรียนและอาคารประกอบ
 - อาคารเรียน เป็นอาคารที่ถาวร มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัยได้มาตรฐาน พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน แผนการเรียน และถูกสุขลักษณะ
 - อาคารประกอบ เป็นอาคารที่แยกจากอาคารเรียน มีแสงสว่าง และการระบาย อากาศที่เหมาะสม มีคำแนะนำในการฝึกปฏิบัติงาน และจัดให้มีเครื่องป้องกันอันตราย เครื่องมือ เครื่องจักร และป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปเกี่ยวกับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้ดังนี้

1. การพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางอาคารสถานที่ คือ การพัฒนาสภาพพื้นที่ของโรงเรียนให้สวยงามโดยการจัดบริเวณโรงเรียน ทางเดินเชื่อมระหว่างอาคาร การจัดสวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนหย่อม น้ำพุ น้ำตก ให้อยู่ในสภาพที่ดี ตลอดจนถึงการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน

2. การพัฒนาสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้และบรรยากาศในโรงเรียน คือ จัดให้มีต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ พืชพรรณชนิดต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน เพื่อให้สภาพสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนสวยงามแล้วยังเป็นแหล่งความรู้ให้กับนักเรียนด้วย

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรีในด้านอาคารเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความสะอาดสวยงามของอาคารเรียน อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนได้มีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารเรียนใหม่ ทำให้อาคารเรียนมีความสะอาดสวยงาม มีความเรียบร้อยและความเพียงพอของห้องเรียน มีความมั่นคง แข็งแรง ปลอดภัยได้มาตรฐาน พอเหมาะกับจำนวนนักเรียน เพราะอาคารเรียนเป็นที่ที่นักเรียนต้องใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในห้อง ดังนั้น อาคารเรียนจึงเป็นเรื่องที่สำคัญในการพัฒนา

1.2 ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรีในด้านอาคารประกอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเพียงพอของจำนวนห้องสุขาต่อครูและนักเรียน อาจเป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนให้ความสำคัญกับกับอาคารประกอบทุกส่วน และส่วนที่สำคัญที่มองข้ามไปไม่ได้เลย คือ ส่วนของห้องสุขา เพราะการทำกิจกรรมส่วนตัวเป็นสิ่งที่ทุกคนพบเจอในชีวิตประจำวัน ดังนั้น โรงเรียนจึงใส่ใจในเรื่องของความพอเพียงของห้องสุขา เพื่อจะได้อำนวยความสะดวกต่อครูและนักเรียน

1.3 ผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของ โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรีในด้านแหล่งเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความหลากหลายและความเพียงพอของอุปกรณ์กีฬา อาจเป็นเพราะว่า ทางโรงเรียนได้รับความช่วยเหลือจาก อบต.หนองปลิง (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปลิง) และจิตอาสาต่าง ๆ ที่เข้ามาในโรงเรียน ได้มีการบริจาคอุปกรณ์กีฬาให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนไว้ใช้ในการเรียนการสอน และได้ออกกำลังกายในยามว่าง

เพื่อสุขภาพที่แข็งแรง และห่างไกลสิ่งเสพติด จึงทำให้อุปกรณ์กีฬาของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง มีความหลายหลายและเพียงพอแก่นักเรียน

1.4 ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรีในด้านสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเหมาะสม ความสะอาดและความปลอดภัยของที่ตั้งโรงเรียน สภาพแวดล้อมในโรงเรียน และความสะอาด และปราศจากมลพิษของโรงเรียน อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนให้ความสำคัญเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ในโรงเรียน เพื่อให้คลายความเครียด ให้มีความผ่อนคลาย เป็นการสร้างสภาพแวดล้อมให้มีความ สะอาด ปราศจากมลพิษต่าง ๆ ให้มีสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่

2. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวมและรายด้าน ด้านอาคารเรียน ด้านอาคารประกอบ ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้าน สภาพแวดล้อม ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า ทางโรงเรียน บ้านหนองมะสัง ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็น ด้านอาคารเรียน ที่มีความสะอาดและสวยงาม ความเพียงพอของห้องเรียน และการดูแลบำรุงรักษา ที่ดี ด้านอาคารประกอบ มีความสะอาดและถูกสุขลักษณะของโรงอาหาร ห้องพยาบาล และห้อง สุขขา ด้านแหล่งเรียนรู้ ที่มีความพร้อมและมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และด้านสภาพแวดล้อม ที่มี ความปลอดภัย ห่างจากสิ่งรบกวน และปราศจากมลพิษ จึงส่งผลให้ผู้ปกครองที่เป็นเพศหญิงและ เพศชาย มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัด กาญจนบุรี ไม่แตกต่างกันทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จิรายุ คุณสืบพงษ์พันธ์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนพงศ์สิริวิทยา จังหวัด ชลบุรี ใน 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่, ด้านการจัดการเรียนการสอน, ด้านกลุ่มเพื่อน และด้านการ บริหารงาน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจากการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักเรียนต่อ การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จำแนกตามเพศ พบว่า ไม่แตกต่างกัน โดยนักเรียนชายและ นักเรียนหญิงมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านอาคารสถานที่ที่นักเรียนชาย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางเมื่อจำแนกตามระดับชั้นของนักเรียน พบว่า ความพึงพอใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียงด้านเดียวที่ไม่แตกต่างกันคือ ด้านกลุ่มเพื่อน

3. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีอาชีพต่างกัน มีความ พึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในภาพรวม และรายด้าน ด้านอาคารเรียน ด้านอาคารประกอบ และด้านแหล่งเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ

ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมโรงเรียน ในด้านอาคารเรียน ด้านอาคารประกอบ และด้านแหล่งเรียนรู้ของโรงเรียนไปในแนวทางเดียวกัน เพราะมองเห็นแล้วว่ามีความสวยงาม มีความปลอดภัย มีความเพียงพอต่อนักเรียน และมีการบำรุงรักษาเป็นอย่างดี ส่วนด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างของรัฐ/เอกชน มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ในระดับสูงกว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างของรัฐ/เอกชน มีความพึงพอใจในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี ว่ามีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแล้ว สะอาด ปลอดภัย ปราศจากมลพิษและสิ่งรบกวน มีความเพียงพอและมีสัดส่วนที่เหมาะสม ด้วยเหตุผลที่ว่าไม่ค่อยมีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนมากนัก เนื่องจากทำงานอยู่ไกลและไม่มีเวลาว่าง ส่วนผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป ที่มีเวลาเข้ามามีส่วนร่วมกับทางโรงเรียนมากกว่า ได้มองเห็นจุดบกพร่องมากกว่าในด้านของสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ในด้านการกำจัดขยะมูลฝอย ซึ่งทางโรงเรียนยังทำไม่เป็นระบบ และไม่สะอาด จึงส่งผลให้ผู้ปกครองที่มีอาชีพอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป มีความพึงพอใจน้อยกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างของรัฐ/เอกชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ด้านอาคารเรียน ด้านอาคารประกอบ ด้านแหล่งเรียนรู้ และด้านสภาพแวดล้อม ของโรงเรียนบ้านหนองมะสัง จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ดังนี้

1. ด้านอาคารเรียน ควรพัฒนาปรับปรุงโต๊ะ เก้าอี้ ให้มีสภาพที่เพียงพอต่อนักเรียน และมีความปลอดภัยในการใช้งาน
2. ด้านอาคารประกอบ ควรปรับปรุง ซ่อมแซม อาคารประกอบต่าง ๆ ที่เกิดความทรุดโทรม ให้มีการใช้งานที่คงทน มีโต๊ะ เก้าอี้ ภาชนะที่ใส่อาหาร ในโรงอาหารที่เพียงพอ
3. ด้านแหล่งเรียนรู้ ควรมีการสนทนากับผู้ปกครอง ผู้เรียน เพื่อให้ทราบถึงความต้องการของแหล่งเรียนรู้

4.ด้านสภาพแวดล้อม ควรพัฒนาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้น่าอยู่ ปราศจากมลพิษและสิ่งรบกวน และมีระบบกำจัดขยะมูลฝอยที่ดี

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี
จรัญ คุณสืบพงษ์พันธ์. (2554). ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดสภาพแวดล้อมใน
โรงเรียนพงศ์สิริวิทยา จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา).
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
- ณุดตรา แทนขำ. 2543. การจัดสิ่งแวดล้อมศึกษาในโรงเรียนสิ่งแวดล้อมศึกษาดีเด่น
ระดับประถมศึกษา ปีพุทธศักราช 2541. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพมหานคร :
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พงษ์ศิลป์ สาณะเสน. 2542. รายงานการพัฒนาสิ่งแวดล้อมศึกษาโดยกระบวนการ
สร้างนิสัย โรงเรียนวัดทับไทร. จันทบุรี : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี.